

Kobulasta oljčica (*Elaeagnus umbellata*)

Kobulasta oljčica je pri nas manj poznana sadna vrsta. Nekaj bolje je poznan njen bližnji sorodnik, to je navadni rakitovec (*Hippophaë rhamnoides*). Botanično sicer oba pripadata družini oljčičevk (*Elaeagnaceae*). V njej ločimo rodove *Hippophaë*, *Shepherdia* ter *Elaeagnus*. Slednjega imenujemo tudi rod oljčic, saj v njem poznamo številne predstavnike oljčic. Nekatere med njimi so ozkolistna oljčica (imenovana tudi ruska oljka), srebrna oljčica, mnogocvetna oljčica, japonska oljčica, bodičasta oljčica ter že omenjena kobulasta oljčica. Angleška poimenovanja za kobulasto oljčico so številna, najbolj pogosto uporabljana so *japanese silverberry*, *autumn olive*, *spreading oleaster* ter *autumn elaeagnus*. Vsa so dokaj pomenljiva, tako kot tudi njeno pri nas najbolj pogosto uporabljano ime - kobulasta oljčica. Celoten izgled rastline, predvsem pa listi, namreč spominjajo na divjo oljko, njeni cvetovi pa so združeni v kobulastem socvetju. To pomeni, da peceljčki posameznih cvetov poganjajo iz konca glavnega peclja ter običajno dosežejo enako končno višino. Pri nas najdemo kobulasto oljčico še pod imenoma *goumi jagoda* in *jesenska oljka* kot prevoda angleških poimenovanj *goumi berry* oz. *autumn olive*. Kobulasta oljčica izvorno pripada daljnemu vzhodu (Kitajska, Koreja, Japonska). Gre za listopaden grm oz. drevo, ki doseže do 3,5 m višine. Listi so 4 - 10 cm dolgi ter široki od 2 do 4 cm, zeleno obarvani s tanko srebrno prevleko. Ta tekom poletja izgineva. Cvetovi se razvijajo v pazduhah listnih brstov ter tvorijo kobulasto socvetje z največ sedmimi posamičnimi cvetovi. Vsak cvet je sestavljen iz štirih svetlo belih venčnih listov. Plod ima nekaj manj kot 1 cm v premeru ter je v času zrelosti rdeče obarvan. Na njegovi površini so prisotne dobro vidne srebrno rjave pikice. Čas zorenja plodov je v septembru. Zreli plodovi zelo teknejo tudi različnim pticam. Nezreli plodovi so izrazito trpkega okusa, medtem ko so zreli plodovi sladko kisli ter aromatični. Rdeče obarvani plodovi kobulaste oljčice so bogat vir likopena, karotenoida, ki je značilen predvsem za paradižnik. Poznan je njegov antioksidativen ter s tem antikancerogen značaj. Poleg presnega uživanja so plodovi kobulaste oljčice primerni tudi za predelavo v različne marmelade in džeme. Poznanih je tudi že nekaj sort kobulaste oljčice. Iz serije *Pointilla* izhajajo sorte *sweet'n'sour*, *amoroso* ter *fortunella*. Rastlina kobulaste oljčice raste zelo hitro, tolerantna je tako na sušna kot na slana tla. Glede tal praktično ni izbirčna, saj dobro uspeva tako v alkalnih kot v kisljih tleh. Zelo dobra lastnost kobulaste oljčice je njena sposobnost fiksacije atmosferskega dušika v tla. Podobno kot to delajo metuljnice (lucerna, bela detelja, črna detelja, leča, bob, soja, grah, fižol) v simbiozi z bakterijami iz rodu *Rhizobia*, kobulasta oljčica to počne s pomočjo bakterij iz rodu *Frankia*. Prav sposobnost usvajanja atmosferskega dušika omogoča kobulasti oljčici preživetje in razvoj tudi v siromašnejših tleh. Kobulasta oljčica se dobro razmnožuje s semenom, prav tako pa tudi z olesenelimi potaknjenci.

Boštjan Godec
Kmetijski inštitut Slovenije

 PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Zreli plodovi kobulaste oljčice so rdeče obarvani ter posuti z drobnimi srebrno rjavimi pikicami. So sladko kislega okusa ter aromatični. (vir: internet)